

'חיים טובים' בדרך התם הקדוש

סבל רב ובושות מעציבות. שכן כל דבר שעשה פרסם לכלם וספר בעיר והתגאה במדינה והחשיב והגדיל עצמו שכל זה הביא לו דוקא תלונות ובזיונות ועניות רבה ובדידות קשה.

לעמיתו ידיו התם שחי חיים הפרטיים שלו והיה שמח במעשיו הפשוטים ובמקצועו הדל, דר בבית פרטי משלו, מלא בהנאה ומספק בהתקדמותו. ולא מסתכל כלל על מה יגידו ומה יאמרו עליו, ולא מתחסם ללעג האחרים שבע ב'מגון' מאכליו וחם 'במיני' מלבושיו. לבו מלא ושבע במשאלת כל אדם - השמחה והאשרו.

חשיבות רבה וגבוהה היתה אצל רבנו להיות 'תמים' שזה 'עקר היהדות', כמו שאמר: "ועקר היהדות הוא רק לילה בתמימות ובפשיטות, בלי שום חכמות". (לקוטי מוהר"ן תנינא י"ב) לעמית עיני כל העולם להיות תמים זו לא מעלה גדולה... "ואצל העולם היה ללעג, והשיגו תאותם בו, שמצאו ממי להתלוצץ כרצונם, כי היה נדמה למשגע..." בשביל זה חשוב ללמד הרבה ספרי רבנו, כדי לקבל את דעתו הקדושה, שהיא הפוכה מהדרך המסלפת והחשוכה של החכם, שנפל ונטעה בדרך הרעה הרעה לשאול תחיתות. לשונות רבים מוצאים אנו בדברי רבנו ז"ל שהיה מפליג מאד במעלת התמימות ואמר שזה "עקר היהדות" ו"התכלית" ו"השלמות". (לקוטי מוהר"ן תנינא י"ט) "אשרי מי שזוכה לילה בתמימות". (חיי מוהר"ן ת"ו) וזוכה לזרק את שכלו וחכמתו האישית, ומבטל דעתו באמת לדעת הצדיק האמתי, אשרי לו ואשרי חלקו.

בשבועות הקרובים נפתח צהר בעז"ה לעולמם של יעקב התמים ושואל החכם איך חייבים המרתקים מהולים בהרפתקאות תמימות ומחכמות...

אל משה ארץ יוצאים אנו השבוע במעשה המפרסם מה' חכם והתם. מעשה זה ידוע בכל העולם. בו מלמד אותנו רבנו עד כמה צריך להתרחק מחכמות, ואת גדל מעלת מי שהולך ונוהג בכל הליכותיו בתמימות.

רבנו מספר על שני בנים שהאחד היה חכם והאחד היה תם. "ולמדו שניהם בחיידר אחד". דהינו שגם החכם וגם התם נמצאים במקום אחד. היכן? אצלנו ובתוכנו. בהיותנו ילדים היינו תמימים ונהגנו בישר. מזמן לזמן קבלנו עוד ועוד שכל ועם השכל באו גם החכמות הקושיות והבלבולים. כיום מטל עלינו לזהות בהנהגתנו אלו הנהגות באים ממקום התמימות שבנו ואלו באים מהחכמות. להפרידם ולפרש מהחכמות.

לכלנו יש חכמות אך עלינו להתגבר לדבק בדרך התמימות. רבנו מדיק, התם לא היה טפש חלילה כלל. היה לו שכל ישר אלא 'נהג' בתמימות. שכן אין מדברים אנו לעשות מעשי שטות וטפשות. לא לא. אלא לנהג בתמימות; ללמוד ולהתפלל, להתחזק לשמח ולהאמין בתמימות שכל דבור של תורה ושל תפלה ורקוד עליו, גדול מאד לפני השם ית'.

"שניהם אהבו זה את זה", דהינו שאין החכמות והתמימות נלחמים אחד בשני. הם מסתדרים יחד. ודוקא לכן שומה עלינו לפתח עין ולשים לב שהנהגתנו תתאים את דרכי התם הקדוש שחיו היו חיים אמתיים וטובים.

לארץ המעשה פוגשים אנו את החכם שהביט כל הזמן 'מה יהיה חשוב בעיני העולם', דאגתו לא היתה עליו על נוחיותו והצלחתו, אלא מה יגידו ומה יאמרו. הוא חי את חי אחרים תחת לחיות את חיי הפרטיים והמצלחים. זה גורם מרכזי שהביא לו

ספורי מעשיות משנים קדמוניות

מעשה ט' - מחכם ותם (1)

והחכם, שהיה ברהבנה לא היה רצונו
לעסק במלאכה פשוטה כזו, וישב בדעתו,
שילך בעולם ויסתכל מה לעשות.

והיה הולך ומשוטט בשוק, וראה עגלה
גדולה עם ארבעה סוסים וחאמיטש,
שהיתה רצה והולכת. ענה ואמר
להסוחרים: מאין אתם? השיבו לו:
מוארשא. להיכן אתם נוסעים? לוארשא.
שאל אותם: שמא אתם צריכים
משרתים? ראו שהוא ברהבנה ומזרז,
והוטב בעיניהם, וקבלו אותו עמם.

ונסע עמם ושמש אותם היטב מאד על
הדרך. בבואו לוארשא, מאחר שהיה ברהבנה,
ישב עצמו: מאחר שכבר אני
בוארשא, למה לי להתקשר עם אלו? אולי
יש מקום טוב מהם? אלך ואבקש ואראה.
והלך בשוק, והתחיל לחקר ולשאל על
האנשים שהביאוהו ואם יש טוב מהם.
ואמרו לו, שהאנשים הללו הם הגונים,
וטוב להיות אצלם, אף שקשה מאד להיות

מעשה שני בעליבתים היו בעיר אחת, והיו
גדולים בעשירות, והיה להם בתיים גדולים,
והיו להם שני בנים, לכל אחד בן אחד,
ולמדו שניהם בחדר אחד.

ואלו השני בנים היו אחד מהם ברהבנה,
והאחד היה תם (לא שהיה טפש,
אלא שהיה לו שכל פשוט ונמוך).

ואלו השני בנים היו אוהבים זה את זה
מאד; אף על פי שהאחד היה חכם והאחד
היה תם ומחו היה נמוך, אף על פי כן
אהבו זה את זה מאד.

לימים התחילו השני בעלי בתיים הנ"ל
לירד, וירדו מטה מטה, עד שאבדו הכל
ונעשו אביונים, ולא נשאר להם כי אם
הבתים שלהם.

והבנים התחילו להתגדל. אמרו האבות
הנ"ל להבנים: אין בידינו לשלם עבורכם
להחזיק אתכם; עשו לכם מה שתעשו.
הלך התם ולמד מלאכת רצון.

אָצֶלם מַחֲמַת שְׁהַמָּשָׂא וּמִתֵּן שְׁלָהֶם הוּא
לְמַרְחָקִים מְאֹד.

הַלֵּךְ וּרְאֵה מְשֻׁרְתִּים שֶׁל גּוֹעַלְבִּין, שֶׁהִיוּ
הוֹלְכִים בְּשׁוּק וְהִיוּ הוֹלְכִים כְּדֶרֶכָם, עִם
מִינֵי חֵן שְׁלָהֶם בְּכוֹבְעֵיהֶם וּבִמְנַעְלֵיהֶם עִם
הַקְּצוֹת בּוֹלְטוֹת וּשְׁאָר מִינֵי חֵן שֶׁיֵּשׁ לָהֶם
בְּהִלּוּכֵיהֶם וּבִמְלָבוּשֵׁיהֶם וְהוּא הָיָה בֶּרֶךְ
הַבְּנָה וְחֲרִירָה, וַיֵּשֶׁר בְּעֵינָיו מְאֹד מַחֲמַת
שֶׁהוּא עֲנִין נָאֶה וְגַם הַדָּבָר בְּבֵיתוֹ בְּמִקְוֹמוֹ.
הַלֵּךְ אֶל הָאֲנָשִׁים שֶׁהִבִּיאוּהוּ, וְנָתַן לָהֶם
תְּשׁוּאוֹת חֵן, וְאָמַר לָהֶם שְׂאִין נוֹחַ לִפְנֵינוּ
לִהְיוֹת אָצֶלם. וְעַל מָה שֶׁהִבִּיאוּהוּ, בְּעֵד זֶה
שֶׁמֶשׁ אוֹתָם בְּדֶרֶךְ.

וְהַלֵּךְ וְעָמַד עֲצָמוֹ אָצֶל הַבֵּית אֶחָד.
וְדָרַךְ הַמְּשֻׁרְתִּים, שֶׁבִּתְחִלָּה צָרִיכִים
לִהְשִׁיכַר בְּפָחוֹת וּלְעֲשׂוֹת עֲבוֹדוֹת כְּבִדּוֹת,
וְאַחֲרֵכֶךְ בָּאִים לְמַעֲלוֹת הַמְּשֻׁרְתִּים
הַגְּדוֹלִים.

וְהָיָה הַבַּעַל־הַבֵּית עוֹשֶׂה עִמּוֹ מְלָאכוֹת
כְּבִדּוֹת, וְהָיָה שׁוֹלְחוֹ לְאֲדוֹנִים לְשֹׂאת
סְחוּרָה כְּדֶרֶךְ הַמְּשֻׁרְתִּים, שֶׁצָּרִיכִים לָכֶף
יָדֵיהֶם תַּחַת אֲצִילֵיהֶם לְהַנִּיחַ הַבָּגָד עַל
בְּלִיטַת הַיָּד בְּרֹחַב הַכֶּתֶף, וְהָיָה כְּבִד עָלָיו
מְאֹד עֲבוֹדָה כָּזוֹ. לִפְעָמִים הָיָה צָרִיךְ

לְעָלוֹת עִם הַמָּשָׂא הַנֶּ"ל עַל עֲלִיּוֹת
הַגְּבוּהוֹת, וְהָיָה קָשָׁה עָלָיו הָעֲבוֹדָה.

וַיֵּשֶׁב עֲצָמוֹ, כִּי הָיָה פִּילּוֹסוֹף בֶּרֶךְ־הַבְּנָה:
מָה לִּי לְעֲבוֹדָה זֹאת? הֲלֹא הָעֵקֶר הוּא רַק
בְּשִׁבִּיל הַתְּכָלִית, לְשָׂא אִשָּׁה וּלְהַתְּפָרֵןס,
עֵדִין אֵינִי צָרִיךְ לְהַסְתַּכֵּל עַל זֶה, עַל זֶה
יְהִי פָנָאִי לְהַבָּא, בְּשָׁנִים הַבָּאוֹת, כָּעֵת טוֹב
לִי לִהְיוֹת מְשׁוּטָט בְּאַרְץ, לִהְיוֹת בְּמַדִּינוֹת,
לְהַשְׁבִּיעַ עֵינַי בְּעוֹלָם.

הַלֵּךְ בְּשׁוּק וּרְאֵה, שְׁנוֹסְעִים בַּעֲגָלָה
גְּדוֹלָה סוֹחְרִים. וְשָׂאל אוֹתָם: לְהִיכֵן אַתֶּם
נוֹסְעִים? לְלֹאגוֹרְנָא. הִתְקַחוּ אוֹתִי לְשֵׁם?
הֵן. וְקִבְלוּ אוֹתוֹ לְשֵׁם, וּמִשָּׁם הִפְלִיג
לְאַטְלָא, מִשָּׁם, לְשִׁפְאֲנִיא.

בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ עָבְרוּ כַּמָּה שָׁנִים, וְעַל־יָדֵי
זֶה נַעֲשֶׂה עוֹד חָכָם יוֹתֵר מֵאַחֵר שֶׁהָיָה
בְּמַדִּינוֹת רַבּוֹת.

שאלות לחידודא

בחן 38א:

מעשה ט' מהכם ותם (1)

- ☐ ווארשא.
- ו. למה עבודת המשרתים של גוועלפן (בדים), מצא חן בעיני החכם?
- ☐ כי הלכו עם מיני חן שלהם, והוא ענין נאה.
- ☐ העבודה זו בביתו במקומו.
- ☐ שתי התשובות נכונות.
- ז. האם העבודה היתה קשה לחכם?
- ☐ אחרי כמה שעות עבודה, נהיה לו קשה.
- ☐ לא.
- ☐ כן.
- ח. להיכן נסע החכם אח"כ?
- ☐ לאיטליא ומשם לשפניא ומשם ללאגורנא.
- ☐ לשפניא ומשם לאיטליא ומשם ללאגורנא.
- ☐ ללאגורנא ומשם לאיטליא ומשם לשפניא.
- ט. האם למדת את המעשה השבוע?
- ☐ רציתי
- ☐ פעם
- ☐ פעמיים

- א. מה היה התם?
- ☐ טיפש.
- ☐ לא מבין ענין.
- ☐ שכל פשוט ונמוך.
- ב. האם החכם והתם אהבו זה את זה?
- ☐ לא אהבו זה את זה.
- ☐ אהבו זה את זה מאוד.
- ☐ אהבו זה את זה.
- ג. מה נשאר לאביהם של החכם והתם מכל רכושם?
- ☐ רק הבתים שלהם.
- ☐ רק המרכבה שלהם.
- ☐ נשארו ריק, ללא כלום.
- ד. למה החכם לא רצה ללמוד מלאכת רצען?
- ☐ כי זה מלאכה מאוד קשה.
- ☐ כי זה מלאכה פשוטה.
- ☐ כי לא עושים מזה הרבה פרנסה.
- ה. לאן נסע החכם בתחילה?
- ☐ איטליא.
- ☐ שפניא.

בעומק המעשה

על מי נאמר "פשוט"?

על מי נאמר "מְשֻׁטֵּט"?

באיזה מדינות היה החכם?

תשובות על המבחן של שבוע שעבר

היכן רואים במעשה זו - ש"לדור בעליה הוא טוב יותר לעבודות הבורא מלדור בבית תחתון". (המידות בית) ?

והיה יושב בעליה ולמד

דעם רבינ'ס
אעשיות

למען דעת אשר בכל תיבה ותיבה מאלו המעשיות טמונים סודות התורה טמירים ונעלמים, כנשמע מפיו הקדוש בעצמו, ואפילו איש פשוט אשר יקרא אותם יכול להוציא לעצמו מוסר והתעוררות להשם יתברך

להיכנס להגרלה: בפקס - 1532-6519611 להודעות - 02-5345040 לקבלת הגליון באימיל - m025345040@gmail.com